

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 21, No. 2, 2026. Article ID: OJED-21-02-003

Article Info: Received 19 March, 2026; Revised 18 June, 2026; Accepted 23 June, 2026

OJED

An Online Journal
of Education

www.tci-thaijo.org/index.php/OJED

การปฏิบัติในชั้นเรียนรวมของครูอนุบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ Preschool Teachers' Inclusive Classroom Practices

in Schools under the Samut Prakan Primary Educational Service Area

อรนภา ศรีทัพไทย¹ และ ศศิลักษณ์ ขยันกิจ^{2*}

Onnapa Srithupthai¹ and Sasilak Khayankij^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติในชั้นเรียนรวมของครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ประชากรคือ ครูอนุบาล จำนวน 82 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบเลือกตอบ จำนวน 42 ข้อ ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป การปฏิบัติในชั้นเรียนรวม และความคิดเห็นเพิ่มเติม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติในชั้นเรียนรวมของครูอนุบาลแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ การสร้างการเข้าถึงการเรียนรู้ที่เท่าเทียม และการสร้างการมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของห้องเรียน โดยครูมีการปฏิบัติสูงในรายการที่เกี่ยวข้องกับการเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกหลากหลายและการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ (100.00%) รวมถึงการจัดวางสื่อให้อยู่ในระดับสายตาเด็ก (97.06%) สะท้อนว่าครูสามารถจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และกิจกรรมที่เอื้อต่อการเข้าถึงและการมีส่วนร่วมของเด็กได้ อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนเฉพาะทางยังพบน้อย โดยเฉพาะการให้เด็กใช้เครื่องมือช่วยสื่อสาร (11.76%) ผลการวิจัยสะท้อนว่า ครูปฏิบัติสอดคล้องกับการจัดการเรียนรวม แต่ควรได้รับการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้รายบุคคลและการทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ

คำสำคัญ : การเรียนรวม, การปฏิบัติในชั้นเรียนรวม, ครูอนุบาล

¹ นิสิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล : onnapa2008@gmail.com
Master Student in Division of Early Childhood Education, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education,
Chulalongkorn University. Email: onnapa2008@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล : sasilak.k@chula.ac.th
Associate Professor (Ph.D.) in Division of Early Childhood Education, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education,
Chulalongkorn University. Email: sasilak.k@chula.ac.th

Abstract

This survey research aimed to examine the inclusive classroom practices of kindergarten teachers in schools under the Samut Prakan Primary Educational Service Area Office. The population consisted of 82 kindergarten teachers. The research instrument was a structured questionnaire with 42 items comprising general information, inclusive classroom practices, and additional comments. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency and percentage, along with content analysis. The findings revealed that preschool teachers' inclusive classroom practices consisted of 2 aspects: promoting equitable access to learning, and promoting participation and a sense of belonging in the classroom. Teachers showed high levels of practice in providing opportunities for children to express themselves in diverse ways and using various instructional media (100.00%), as well as arranging materials at children's eye level (97.06%). These findings indicate that teachers were able to organize environments, materials, and activities that supported children's access and participation. However, practices related to specialized support were less frequently implemented, particularly allowing children to use assistive communication tools (11.76%). Overall, the findings indicate that teachers' practices were consistent with inclusive education; additional support is required in individualized instruction and collaboration with specialists.

Keywords: inclusive education, inclusive classroom practices, preschool teachers

บทนำ

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive education) เป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งหมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ การสื่อความหมาย หรือมีความแตกต่างทางการเรียนรู้ สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกับผู้เรียนทั่วไป ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความต้องการพิเศษไปจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือทางการศึกษาที่จำเป็น และในมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งรับผู้เรียนทุกคนโดยไม่มีสิทธิปฏิเสธการรับสมัครหรือจำกัดสิทธิในการเข้าเรียน (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551, 2551)

ปัจจุบันเห็นได้ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่ได้เข้าศึกษาในโรงเรียนเฉพาะทางและศูนย์การศึกษาพิเศษเพียงเท่านั้น แต่ยังเข้าไปเรียนรวมในโรงเรียนทั่วไปด้วย รายงานข้อมูล พ.ศ. 2568 จากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) พบว่า มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมอยู่ในสถานศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 365,040 คน โดยในจำนวนนี้มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษระดับอนุบาล จำนวน 2,528 คน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2568) ซึ่งช่วงวัยนี้เป็นช่วงวัยสำคัญของการเริ่มเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และเป็นนาฬิกาทองของการเรียนรู้ (กรองทอง จุลรัชนิกร, 2554) โดยหมายถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมของเด็กมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วทั้งด้านภาษา อารมณ์ สังคม และสติปัญญา หากเด็กได้รับการส่งเสริม

และกระตุ้นอย่างเหมาะสมในช่วงวัยนี้ จะส่งผลต่อพัฒนาการในระยะยาวอย่างมีนัยสำคัญ ในทางตรงกันข้าม หากขาดโอกาสในการเรียนรู้ที่เหมาะสม อาจส่งผลให้เกิดข้อจำกัดด้านพัฒนาการที่ยากต่อการแก้ไขในระยะต่อมา (Center on the Developing Child at Harvard University, 2016) การที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับโอกาสทางการศึกษาตั้งแต่แรกเริ่มในช่วงนี้ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเช่นกัน ทั้งพัฒนาทักษะทางสังคม สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมไปถึงพัฒนาทักษะช่วยเหลือตนเอง (Parlakian, 2021) ครูอนุบาลในโรงเรียนทั่วไปจึงต้องมีความรู้และเข้าใจการปฏิบัติในชั้นเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม

การจัดการเรียนรวม แม้ว่าจะได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบายดังที่กล่าวมาในตอนต้น แต่ในทางปฏิบัติยังคงพบข้อจำกัดในการดำเนินงานในระดับชั้นเรียน โดย กาญจนา สุขพิทักษ์ (2565) พบว่า การจัดการเรียนรวมในระดับปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนถึงการเปลี่ยนผ่านจากนโยบายสู่การปฏิบัติจริง โดยครูยังพบข้อจำกัดในการออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล การปรับหลักสูตรและกิจกรรม ตลอดจนการนำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไปใช้ รวมถึงยังขาดความรู้และทักษะด้านจิตวิทยาและการจัดการพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรวมในชั้นเรียน

จังหวัดสมุทรปราการ เป็นพื้นที่ปริมณฑลที่มีลักษณะเป็นเมืองอุตสาหกรรมและมีการเคลื่อนย้ายของประชากรอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียนในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทั้งด้านภูมิหลังและความต้องการทางการศึกษา (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ, 2568) อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมระดับปฐมวัยในจังหวัดสมุทรปราการค่อนข้างจำกัด แม้งานวิจัยของ ซอนต้า จันทบุตร (2561) พบว่าครูปฐมวัยในจังหวัดสมุทรปราการมีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก แต่ยังไม่มีข้อมูลที่สะท้อนการปฏิบัติจริงของครูอนุบาลในการจัดการเรียนรวมในระดับชั้นเรียน ดังนั้น งานวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาการปฏิบัติในชั้นเรียนรวมของครูอนุบาลในจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเติมเต็มองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมในบริบทพื้นที่ และนำไปสู่การพัฒนาแนวทางสนับสนุนครูอนุบาลได้อย่างเหมาะสมต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ใช้แนวคิดการจัดการเรียนรวมระดับปฐมวัยเป็นฐานในการกำหนดกรอบแนวคิด โดย Division for Early Childhood (DEC) และ National Association for the Education of Young Children (NAEYC) (2009) อธิบายว่า การเรียนรวมที่มีคุณภาพควรประกอบด้วย การเข้าถึง การมีส่วนร่วม และการสนับสนุน เพื่อให้เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้และมีส่วนร่วมในสภาพแวดล้อมเดียวกันได้อย่างเหมาะสม แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ Brillante (2017) ที่เสนอแนวปฏิบัติสำหรับครูปฐมวัยในการสนับสนุนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียน เช่น การจัดสภาพแวดล้อม การใช้สื่อ การปรับกิจกรรม และการทำงานร่วมกับครอบครัว นอกจากนี้ แนวปฏิบัติด้านการเรียนรวมยังเน้นว่าครูควรจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเข้าถึงการเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และติดตามพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง (DEC, 2014, as cited in Winton, 2016)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังชี้ให้เห็นว่า การจัดการเรียนรวมในระดับปฐมวัยไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของครูเพียงอย่างเดียว แต่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของครู การพัฒนาวิชาชีพ และระบบสนับสนุนที่เอื้อต่อการ

จัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความหลากหลาย (Ackah-Jnr & Uдах, 2021) สอดคล้องกับ Visković (2021) ที่พบว่า ครูปฐมวัยให้ความสำคัญกับการสนับสนุนรายบุคคล การเคารพความหลากหลาย การทำงานร่วมกับผู้ปกครอง และการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งสะท้อนว่าการจัดการเรียนรวมที่มีคุณภาพต้องอาศัยทั้งแนวปฏิบัติในระดับชั้นเรียนและการพัฒนาศักยภาพของครูอย่างต่อเนื่อง

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการปฏิบัติในชั้นเรียนรวมของครูอนุบาลจากการสังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างการเข้าถึงการเรียนรู้ที่เท่าเทียม ซึ่งครอบคลุมการเข้าถึงทางกายภาพ การจัดสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ และการเข้าถึงหลักสูตรที่มีคุณภาพ และ 2) การสร้างการมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของห้องเรียน ซึ่งครอบคลุมการส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเอง การสร้างช่องทางการสื่อสาร การจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่าง การประสานความร่วมมือกับครอบครัว และการติดตามพัฒนาการและปรับปรุงการสอน (ภาพ 1)

ภาพ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการปฏิบัติในชั้นเรียนรวมของครูอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ

วิธีการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูอนุบาลที่จัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนรวม ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ จำนวน 82 คน ศึกษาโดยใช้ประชากรทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามครูอนุบาล เรื่อง การปฏิบัติในชั้นเรียนรวม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม จำนวนทั้งหมด 42 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 12 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับ อายุ เพศ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ระดับชั้นที่สอน เป็นต้น

ตอนที่ 2 การปฏิบัติในชั้นเรียนรวมของครูอนุบาล จำนวน 28 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) สอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติในชั้นเรียนรวม 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้าง การเข้าถึงการเรียนรู้ที่เท่าเทียม และด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของห้องเรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม จำนวน 2 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด สอบถามเกี่ยวกับอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนรวม และความสำเร็จในการปฏิบัติในชั้นเรียนรวม

2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ ก่อนนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ที่เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาพิเศษ ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา ความครอบคลุม ความเหมาะสมของข้อคำถาม และการใช้ภาษา

2.2.2 ผู้วิจัยได้ประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยใช้ดัชนี IOC จากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.85 สะท้อนว่า มีความสอดคล้องในระดับสูงและได้ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะก่อนจัดทำฉบับสมบูรณ์

2.2.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูอนุบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพื้นที่ใกล้เคียงจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 32 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.98 สรุปได้ว่า เครื่องมือมีค่าความเที่ยงในระดับสูงมาก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์และซองเปล่าสำหรับตอบกลับในช่วงเดือนตุลาคม กำหนดระยะเวลาในการตอบกลับ 4 สัปดาห์ หลังครบกำหนดผู้วิจัยติดตามโรงเรียนเพิ่มเติม และภายในอีก 2 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามคืนเป็นจำนวนทั้งหมด 68 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.93 ซึ่งสามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง

4.2 ตอนที่ 2 การปฏิบัติในชั้นเรียนรวมของครูอนุบาล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามลักษณะตรวจสอบรายการ โดยคำนวณร้อยละของการปฏิบัติในแต่ละรายการข้อคำถาม จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยจำแนกตามโครงสร้างของเครื่องมือออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ การสร้างการเข้าถึงการเรียนรู้ที่เท่าเทียม และการสร้างการมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของห้องเรียน และนำเสนอผลในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

4.3 ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ด้วยการจัดกลุ่มข้อความคำตอบที่มีความหมายใกล้เคียงกันเป็นประเด็น นับความถี่ และสรุปผลในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (97.10%) อายุ 25–35 ปี (63.20%) รองลงมาอายุ 36–45 ปี (19.10%) ด้านการศึกษาส่วนใหญ่จบปริญญาตรีสาขาการศึกษาปฐมวัย (98.50%) และบางส่วนจบปริญญาโทสาขาอื่น (22.10%) ประสบการณ์สอนส่วนใหญ่ 5–10 ปี (47.10%) รองลงมาน้อยกว่า 5 ปี (27.90%) ขณะที่ประสบการณ์สอนเด็กพิเศษส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่า 5 ปี (57.40%) ด้านระดับชั้นที่สอนส่วนใหญ่สอนระดับชั้นอนุบาล 2 (44.10%) รองลงมาคือ อนุบาล 3 (33.80%) ด้านการพัฒนาวิชาชีพส่วนใหญ่เคยอบรมเกี่ยวกับเด็กพิเศษ (55.90%) แต่ไม่เคยเรียนรายวิชาเกี่ยวข้องในระดับอุดมศึกษา (57.40%) และโรงเรียนมีโครงการการศึกษาพิเศษ (52.90%) แต่ไม่มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก (52.90%)

2. การปฏิบัติในชั้นเรียนรวมของครูอนุบาล

การปฏิบัติในชั้นเรียนรวมของครูอนุบาล แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ การสร้างการเข้าถึงการเรียนรู้ที่เท่าเทียม และการสร้างการมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของห้องเรียน รายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

2.1 การสร้างการเข้าถึงการเรียนรู้ที่เท่าเทียม

การสร้างการเข้าถึงการเรียนรู้ที่เท่าเทียม ประกอบด้วย 3 ด้านย่อย ได้แก่ 1) การเข้าถึงทางกายภาพ 2) การจัดสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ และ 3) การเข้าถึงหลักสูตรที่มีคุณภาพ ข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่าครูอนุบาลมีการปฏิบัติ ดังนี้

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการเข้าถึงทางกายภาพ พบว่า การปฏิบัติที่มีค่าร้อยละสูง ได้แก่ แบ่งมุมอย่างชัดเจน เช่น มุมศิลปะ มุมหนังสือ (94.12%) จัดพื้นที่นั่งเรียนเป็นวงกลมหรือ

เครื่องวงกลม หรือรูปแบบอื่น ๆ ที่หลากหลาย (89.71%) และจัดพื้นที่ตรงกลางห้องให้โล่ง (88.24%) ขณะที่การปฏิบัติที่มีค่าน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับรายการอื่น ได้แก่ ใช้เฟอร์นิเจอร์ปรับตามสรีระ (22.06%) และใช้สี/สัญลักษณ์กำกับทางเดิน (20.59%) (ตาราง 1)

ตาราง 1

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการเข้าถึงทางกายภาพ

ลำดับ	รายการปฏิบัติ	ร้อยละ
1	แบ่งมุมอย่างชัดเจน เช่น มุมศิลปะ มุมหนังสือ	94.12
2	จัดพื้นที่นั่งเรียนเป็นวงกลมหรือเครื่องวงกลม หรือรูปแบบอื่น ๆ ที่หลากหลาย	89.71
3	จัดพื้นที่ตรงกลางห้องให้โล่ง	88.24
4	ตรวจสอบความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ	88.24
5	จัดให้มีกิจกรรมกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ และรายบุคคล	82.35
6	ไม่มีสิ่งกีดขวางการเดินของเด็ก	79.41
7	แบ่งพื้นที่ให้มีทางเดินโล่งชัดเจน	75.00
8	ปรับมุมเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสนใจของเด็ก	70.59
9	จัดวางเฟอร์นิเจอร์ให้ปลอดภัย	70.59
10	มีทางเดินหลักเชื่อมมุมกิจกรรม	64.71
11	ติดภาพหรือสัญลักษณ์ระบุประเภทมุมการเรียนรู้	61.76
12	จัดวัสดุสิ่งของสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก	58.82
13	เปิดโอกาสให้เด็กเลือกพื้นที่นั่ง	52.94
14	ควบคุมระดับเสียงและแสง	48.53
15	จัดพื้นที่ให้เด็กเปลี่ยนตำแหน่งได้สะดวก	48.53
16	จัดมุมสงบสำหรับผ่อนคลาย	35.29
17	ใช้เฟอร์นิเจอร์ปรับตามสรีระ	22.06
18	ใช้สี/สัญลักษณ์กำกับทางเดิน	20.59

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการจัดสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ พบว่าการปฏิบัติที่มีค่าน้อยสูง ได้แก่ จัดวางสื่อให้อยู่ในระดับสายตาเด็ก (97.06%) ให้เด็กหยิบใช้ได้ด้วยตนเอง (97.06%) และจัดสื่อเป็นหมวดหมู่ชัดเจน (95.59%) ขณะที่การปฏิบัติที่มีค่าน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับรายการอื่น ได้แก่ เลือกใช้สื่อปลายเปิด (42.65%) และใช้ภาพเตือนขั้นตอนกิจกรรม (39.71%) (ตาราง 2)

ตาราง 2

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการจัดสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้

ลำดับ	รายการปฏิบัติ	ร้อยละ
1	จัดวางสื่อให้อยู่ในระดับสายตาเด็ก	97.06
2	ให้เด็กหยิบใช้ได้ด้วยตนเอง	97.06
3	จัดสื่อเป็นหมวดหมู่ชัดเจน	95.59
4	ดูแลความสะอาดและความปลอดภัยของของเล่น	88.24
5	ปรับสื่อให้เหมาะสมกับความสนใจเด็ก	86.76
6	จัดแยกของเล่นตามประเภท	85.29
7	ตรวจสอบความพร้อมของสื่อก่อนใช้งาน	83.82
8	ใช้ของเล่นสอดคล้องพัฒนาการ	83.82
9	ติดป้ายภาพ/สัญลักษณ์กำกับพื้นที่	82.35
10	จัดของเล่นให้เด็กหยิบได้เอง	79.41
11	ใช้รูปภาพประกอบคำศัพท์	76.47
12	ใช้ของเล่นส่งเสริมการเล่นร่วมกัน	66.18
13	ใช้ป้ายภาพเตือนกติกา	55.88
14	จัดสื่อสอดคล้องกิจกรรมต่อเนื่อง	50.00
15	ใช้ภาพสื่อสารอารมณ์	50.00
16	ใช้ของเล่นเตรียมก่อนเปลี่ยนกิจกรรม	44.12
17	เลือกใช้สื่อปลายเปิด	42.65
18	ใช้ภาพเตือนขั้นตอนกิจกรรม	39.71

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการเข้าถึงหลักสูตรที่มีคุณภาพ พบว่าการปฏิบัติที่มีค่าร้อยละสูง ได้แก่ เปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกหลากหลาย (100.00%) จัดตารางกิจวัตรชัดเจนสม่ำเสมอ (91.18%) และใช้เวลาเรียนรู้เหมาะสมรายบุคคล (88.24%) ขณะที่การปฏิบัติที่มีค่าร้อยละน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับรายการอื่น ได้แก่ ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง (19.12%) และใช้แผนรายบุคคลกำกับกิจกรรม (14.71%) (ตาราง 3)

ตาราง 3

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการเข้าถึงหลักสูตรที่มีคุณภาพ

ลำดับ	รายการปฏิบัติ	ร้อยละ
1	เปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกหลากหลาย	100.00
2	จัดตารางกิจวัตรชัดเจนสม่ำเสมอ	91.18
3	ให้เวลาเรียนรู้เหมาะสมรายบุคคล	88.24
4	จัดกิจวัตรยืดหยุ่นตามเด็ก	88.24
5	จัดกิจกรรมสลับนั่ง-เคลื่อนไหว	82.35
6	ให้เด็กเลือกกิจกรรมตามความสนใจ	80.88
7	ประเมินผลรายบุคคลหลากหลาย	73.53
8	ใช้เพลง/สัญญาณเปลี่ยนกิจกรรม	66.18
9	ปรับเป้าหมายการเรียนรู้รายบุคคล	61.76
10	ใช้ภาพกำกับลำดับกิจกรรม	45.59
11	จัดทำ IEP จากการประเมินจริง	30.88
12	ปรับแผนตามพัฒนาการเด็ก	27.94
13	รวบรวมข้อมูลจากการสังเกต	22.06
14	ตั้งเป้าหมายร่วมกับผู้ปกครอง	22.06
15	ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง	19.12
16	ใช้แผนรายบุคคลกำกับกิจกรรม	14.71

2.2 การสร้างการมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของห้องเรียน

การสร้างการมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของห้องเรียน ประกอบด้วย 5 ด้านย่อย ได้แก่ 1) การส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเอง 2) การสร้างช่องทางการสื่อสาร 3) การจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่าง 4) การประสานความร่วมมือกับครอบครัว และ 5) การติดตามพัฒนาการและปรับปรุงการสอน ข้อมูลจากแบบสอบถาม รายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเอง พบว่า รายการที่มีการปฏิบัติมาก ได้แก่ ฝึกให้เด็กเก็บของส่วนตัว ล้างมือ และแต่งตัวเอง (97.06%) จัดโอกาสให้เด็กดูแลพื้นที่ส่วนรวม (97.06%) และฝึกทักษะชีวิตผ่านสถานการณ์จริง (94.12%) ขณะที่การปฏิบัติที่มีค่าร้อยละน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับรายการอื่น ได้แก่ ใช้สถานการณ์สมมติหรือเกมฝึกแก้ปัญหา (70.59%) และแนะนำวิธีการจัดการอารมณ์ (66.18%) (ตาราง 4)

ตาราง 4

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเอง

ลำดับ	รายการปฏิบัติ	ร้อยละ
1	ฝึกให้เด็กเก็บของส่วนตัว ล้างมือ และแต่งตัวเอง	97.06
2	จัดโอกาสให้เด็กดูแลพื้นที่ส่วนรวม	97.06
3	ฝึกทักษะชีวิตผ่านสถานการณ์จริง	94.12
4	สร้างโอกาสให้เด็กลองทำก่อนขอความช่วยเหลือ	85.29
5	สนับสนุนการตัดสินใจของเด็ก	82.35
6	ให้เด็กเลือกวิธีแก้ปัญหา	76.47
7	ส่งเสริมให้เด็กแสดงความคิดเห็น	76.47
8	ปรับระดับความช่วยเหลือตามความสามารถ	76.47
9	จัดกิจกรรมให้เด็กบอกเล่าอารมณ์	72.06
10	ใช้สถานการณ์สมมติหรือเกมฝึกแก้ปัญหา	70.59
11	แนะนำวิธีการจัดการอารมณ์	66.18

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการสร้างช่องทางการสื่อสาร พบว่า การปฏิบัติที่มีค่าร้อยละสูง ได้แก่ เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็น (94.12%) สนทนากับเด็กรายบุคคล (85.29%) และจัดกิจกรรมฝึกการพูดและฟัง (85.29%) ขณะที่การปฏิบัติที่มีค่าร้อยละน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับรายการอื่น ได้แก่ ประเมินประสิทธิภาพเครื่องมือสื่อสาร (17.65%) และให้เด็กใช้เครื่องมือช่วยสื่อสาร (11.76%) (ตาราง 5)

ตาราง 5

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการสร้างช่องทางการสื่อสาร

ลำดับ	รายการปฏิบัติ	ร้อยละ
1	เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็น	94.12
2	สนทนากับเด็กรายบุคคล	85.29
3	จัดกิจกรรมฝึกการพูดและฟัง	85.29
4	รอคอยเมื่อเด็กพยายามสื่อสาร	85.29
5	สร้างทางเลือกในการสื่อสาร	70.59
6	ฝึกใช้เครื่องมือช่วยสื่อสารในสถานการณ์จริง	38.24
7	ปรับเครื่องมือช่วยสื่อสารให้เหมาะกับเด็ก	32.35
8	สื่อสารกับผู้ปกครองเกี่ยวกับเครื่องมือ	26.47

ตาราง 5 (ต่อ)

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการสร้างช่องทางการสื่อสาร

ลำดับ	รายการปฏิบัติ	ร้อยละ
9	ประเมินประสิทธิภาพเครื่องมือสื่อสาร	17.65
10	ให้เด็กใช้เครื่องมือช่วยสื่อสาร	11.76

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่าง พบว่า การปฏิบัติที่มีค่าร้อยละสูง ได้แก่ ใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ (100.00%) ใช้การสื่อสารเชิงบรรยายรายบุคคล (94.12%) และใช้การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ (91.18%) ขณะที่การปฏิบัติที่มีค่าร้อยละน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับรายการอื่น ได้แก่ ใช้การสอนรายบุคคล (50.00%) และร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ (20.59%) (ตาราง 6)

ตาราง 6

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่าง

ลำดับ	รายการปฏิบัติ	ร้อยละ
1	ใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ	100.00
2	ใช้การสื่อสารเชิงบรรยายรายบุคคล	94.12
3	ใช้การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ	91.18
4	ให้คำชมเชิงบวกทันที	91.18
5	พูดคุยกับผู้ปกครองเกี่ยวกับความก้าวหน้า	91.18
6	พูดให้กำลังใจแทนการตำหนิ	88.24
7	มีกิจกรรมเสริมสำหรับเด็กที่ทำเสร็จก่อน	88.24
8	ใช้คำชี้แนะเพื่อพัฒนา	82.35
9	พูดคุยกับผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรม	82.35
10	เปิดโอกาสให้เด็กเลือกกิจกรรม	79.41
11	เพิ่มเวลาในการทำกิจกรรม	76.47
12	ปรับกิจกรรมให้เหมาะกับเด็ก	76.47
13	ปรับสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน	75.00
14	ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ	73.53
15	ออกแบบกิจกรรมสลับช่วงเวลา	73.53
16	บันทึกพฤติกรรมระหว่างกิจกรรม	72.06
17	จัดกิจกรรมกลุ่มย่อย	64.71

ตาราง 6 (ต่อ)

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่าง

ลำดับ	รายการปฏิบัติ	ร้อยละ
18	จัดกิจกรรมซ้ำเพื่อทบทวน	64.71
19	ใช้เครื่องมือประเมินที่เหมาะสม	63.24
20	วิเคราะห์สถานการณ์ที่มีปัญหา	61.76
21	บอกเด็กล่วงหน้าเมื่อเปลี่ยนกิจกรรม	55.88
22	ใช้การสอนรายบุคคล	50.00
23	ร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ	20.59

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการประสานความร่วมมือกับครอบครัว พบว่าการปฏิบัติที่มีค่าร้อยละสูง ได้แก่ ส่งเสริมการพูดคุยอย่างอบอุ่นที่บ้าน (85.29%) ประชุมกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ (82.35%) และรับฟังข้อสงสัยและให้คำแนะนำ (79.41%) ขณะที่การปฏิบัติที่มีค่าร้อยละน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับรายการอื่น ได้แก่ มีเป้าหมายระยะสั้น (32.35%) และให้ผู้ปกครองร่วมประเมินความต้องการ (32.35%) (ตาราง 7)

ตาราง 7

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการประสานความร่วมมือกับครอบครัว

ลำดับ	รายการปฏิบัติ	ร้อยละ
1	ส่งเสริมการพูดคุยอย่างอบอุ่นที่บ้าน	85.29
2	ประชุมกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ	82.35
3	รับฟังข้อสงสัยและให้คำแนะนำ	79.41
4	แนะนำกิจกรรมให้ทำที่บ้าน	76.47
5	แนะนำกิจวัตรประจำวัน	76.47
6	แนะนำการสื่อสารที่เหมาะสม	73.53
7	ขอข้อมูลพื้นฐานจากผู้ปกครอง	67.65
8	ตั้งเป้าหมายร่วมกัน	64.71
9	แนะนำการจัดพื้นที่เรียนรู้ในบ้าน	61.76
10	รับฟังข้อจำกัดของครอบครัว	60.29
11	ปรับเป้าหมายตามบริบทครอบครัว	54.41
12	แนะนำสื่อที่เหมาะสม	52.94
13	แนะนำการใช้สื่ออุปกรณ์ร่วมกัน	42.65

ตาราง 7 (ต่อ)

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการประสานความร่วมมือกับครอบครัว

ลำดับ	รายการปฏิบัติ	ร้อยละ
14	ให้คำแนะนำการใช้สื่อที่บ้าน	42.65
15	แนะนำการจัดวางอุปกรณ์	42.65
16	ติดตามและประเมินเป้าหมายร่วมกัน	39.71
17	สอนเทคนิคจัดการพฤติกรรม	36.76
18	ใช้แผนร่วมบ้าน-โรงเรียน	36.76
19	มีเป้าหมายระยะสั้น	32.35
20	ให้ผู้ปกครองร่วมประเมินความต้องการ	32.35

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการติดตามพัฒนาการและปรับปรุงการสอน พบว่า การปฏิบัติที่มีค่าร้อยละสูง ได้แก่ ใช้วิธีหลากหลายในการเก็บข้อมูล (100.00%) ปรับกิจกรรมหรือสื่อให้เหมาะสม (91.18%) และสะสมผลงาน/แฟ้มพัฒนาการ (82.35%) ขณะที่การปฏิบัติที่มีค่าร้อยละน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับรายการอื่น ได้แก่ เก็บข้อมูลพฤติกรรมในหลายสถานการณ์ (67.65%) และวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับทีม (42.65%) (ตาราง 8)

ตาราง 8

ผลการตอบแบบสอบถามของครูอนุบาล ด้านการติดตามพัฒนาการและปรับปรุงการสอน

ลำดับ	รายการปฏิบัติ	ร้อยละ
1	ใช้วิธีหลากหลายในการเก็บข้อมูล	100.00
2	ปรับกิจกรรมหรือสื่อให้เหมาะสม	91.18
3	สะสมผลงาน/แฟ้มพัฒนาการ	82.35
4	ใช้แบบประเมินที่สอดคล้องวัย	82.35
5	สื่อสารผลกับผู้ปกครอง	79.41
6	ประเมินตนเองและทบทวนการสอน	76.47
7	วางแผนออกแบบกิจกรรมใหม่	70.59
8	ปรับแผนการสอน	67.65
9	เก็บข้อมูลพฤติกรรมในหลายสถานการณ์	67.65
10	วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับทีม	42.65

3. ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติในชั้นเรียนรวมของครูอนุบาล

ผู้วิจัยนำเสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนรวม และความสำเร็จในการปฏิบัติในชั้นเรียนรวม มีครูให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 52.94 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยครู 1 คน สามารถให้ข้อคิดเห็นได้มากกว่า 1 ประเด็นสรุปได้ ดังนี้

3.1 อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนรวม

อุปสรรคที่พบ ได้แก่ ความพร้อมของเด็กที่แตกต่างกัน เช่น พัฒนาการล่าช้า หรือสื่อสารไม่ได้ (16 คน) รองลงมา ได้แก่ ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน เช่น ภาระงานมาก งบประมาณและสื่อไม่เพียงพอ (10 คน) นอกจากนี้ ยังพบประเด็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครองมีความเข้าใจไม่สอดคล้องกับโรงเรียน (5 คน) และประเด็นความจำเป็นในการพัฒนาความรู้และทักษะของครูอนุบาล เช่น การปรับกิจกรรม และการประเมินรายบุคคล (5 คน)

3.2 ความสำเร็จในการปฏิบัติในชั้นเรียนรวม

ความสำเร็จที่พบ ได้แก่ เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น มีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ และสังคมดีขึ้น รวมถึงบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (10 คน) รองลงมา ได้แก่ ความร่วมมือกับผู้ปกครองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การพูดคุยรายบุคคล การทำงานร่วมกับโรงพยาบาล (7 คน) นอกจากนี้ ครูได้ยกตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ส่งผลเชิงบวก ได้แก่ การใช้กิจกรรมกลุ่มและเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน (5 คน) และการสอนรายบุคคลหรือการปรับกิจกรรมตามความสามารถของเด็ก เช่น การสอนตัวต่อตัว การจัดกลุ่มย่อย และการปรับกิจกรรมให้ทุกคนมีส่วนร่วม (5 คน)

อภิปรายผล

ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติในชั้นเรียนรวมของครูอนุบาล ได้ดังนี้

1. การปฏิบัติในชั้นเรียนรวมของครูอนุบาลและการจัดการเรียนรู้ปฐมวัย

ผลการวิจัย พบว่า ครูอนุบาลมีการปฏิบัติในรายการที่สามารถดำเนินการได้ในระดับชั้นเรียนเป็นส่วนใหญ่ ทั้งด้านการสร้างการเข้าถึงการเรียนรู้ที่เท่าเทียมและด้านการสร้างการมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของห้องเรียน เช่น การจัดสื่อหรือกิจกรรมที่ให้แก่เด็กทุกคนสามารถเข้าถึงได้ และการเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกอย่างหลากหลาย รวมถึงการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะชีวิตผ่านกิจวัตรประจำวัน สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ที่กำหนดให้การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2568) นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรวมในระดับปฐมวัยที่เน้นการสร้างโอกาสให้เด็กทุกคนเข้าถึงการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผ่านการจัดสภาพแวดล้อม การใช้สื่อ และการปฏิสัมพันธ์เชิงบวกในชั้นเรียน (DEC & NAEYC, 2009; Winton, 2016) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสนับสนุนให้ครูสามารถปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันได้ในระดับห้องเรียน

ผลดังกล่าวอาจสะท้อนลักษณะของการจัดการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทยที่ให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์ผ่านการเล่น การเรียนรู้ผ่านกิจวัตรประจำวัน และการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ครูสามารถประยุกต์ใช้หลักการของการจัดการเรียนรวมบางส่วนได้ในชีวิตประจำวันของชั้นเรียน แม้ไม่ได้อาศัยความรู้เฉพาะทางด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง ส่งผลให้รายการที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อม การใช้สื่อ การเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออก และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กมีการปฏิบัติในระดับสูง

2. ข้อจำกัดในการดำเนินงานเชิงระบบและการร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติในรายการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเชิงระบบเพื่อสนับสนุนผู้เรียนรายบุคคล เช่น การใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การติดตามผลอย่างต่อเนื่อง การใช้เครื่องมือสื่อสารเฉพาะทาง รวมถึงการร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ มีสัดส่วนที่น้อย สะท้อนถึงข้อจำกัดด้านความรู้เฉพาะทาง ประสบการณ์ของครู และบริบทของสถานศึกษา เช่น จำนวนนักเรียน ภาระงาน และทรัพยากรที่มีอยู่ ข้อค้นพบดังกล่าวอาจสัมพันธ์กับข้อมูลพื้นฐานของครูที่พบว่า แม้ครูส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ส่วนใหญ่ไม่เคยเรียนรายวิชาที่เกี่ยวข้องในระดับอุดมศึกษา จึงอาจทำให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้และดูแลเด็กในชั้นเรียนได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะทาง เช่น การใช้เครื่องมือช่วยสื่อสาร การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การประเมินพัฒนาการรายบุคคลอย่างเป็นระบบ และการทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ Visković (2021) ที่ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาวิชาชีพของครูมีความสัมพันธ์กับการให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ การเคารพความหลากหลาย และการสนับสนุนเด็กเป็นรายบุคคล รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ackah-Jnr and Uдах (2021) ที่ชี้ให้เห็นว่า การจัดการเรียนรวมที่มีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยทั้งการพัฒนาศักยภาพของครูและระบบสนับสนุนจากหลายภาคส่วนควบคู่กัน ดังนั้น การพัฒนาการปฏิบัติในชั้นเรียนรวมจึงไม่ควรมุ่งเน้นเฉพาะการเพิ่มความรู้ให้ครูเป็นรายบุคคลเท่านั้น แต่ควรมีระบบสนับสนุนที่ช่วยให้ครูสามารถวางแผน ประเมิน และทำงานร่วมกับผู้เกี่ยวข้องได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ แนวปฏิบัติด้านการศึกษาพิเศษในระดับปฐมวัยยังเน้นความสำคัญของการทำงานร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญในการวางแผนและติดตามพัฒนาการของเด็ก อย่างไรก็ตาม ในบริบทปฐมวัย เด็กบางส่วนอาจยังไม่ได้รับการวินิจฉัยอย่างเป็นทางการ ทำให้ครูต้องใช้การสังเกตและการคัดกรองเบื้องต้นเป็นหลัก ส่งผลให้การใช้แผนรายบุคคลและเครื่องมือเฉพาะทางอาจยังไม่ถูกนำมาใช้ในสถานศึกษา สะท้อนให้เห็นว่า แม้ครูอนุบาลจะสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม แต่การดำเนินงานเชิงระบบและการประสานความร่วมมือยังคงต้องอาศัยการสนับสนุนระดับนโยบาย เพื่อให้การจัดการเรียนรวมมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้ง ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของครูยังสนับสนุนข้อค้นพบดังกล่าว โดยครูสะท้อนข้อจำกัดด้านความพร้อมของเด็กที่แตกต่างกัน ทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนที่ไม่เพียงพอ ภาระงาน รวมถึงความต้องการพัฒนาความรู้และทักษะด้านการปรับกิจกรรมและการประเมินรายบุคคล ปัจจัยเหล่านี้อาจส่งผลให้การปฏิบัติที่ต้องอาศัยการวางแผนร่วมกัน การติดตามอย่างต่อเนื่อง และการประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญถูกนำไปใช้ในระดับต่ำกว่ารายการอื่น ผลการวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่า การพัฒนา

การจัดการเรียนรวมไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของครูเพียงอย่างเดียว แต่ยังต้องอาศัยระบบสนับสนุนจากโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยพบว่า ครูอนุบาลสามารถปฏิบัติในชั้นเรียนรวมได้ดีในด้านการจัดการเรียนรู้ เช่น การจัดสื่อ การจัดกิจกรรม และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็ก อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานเชิงระบบเพื่อสนับสนุนรายบุคคลและการประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญยังมีข้อจำกัด ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาระบบสนับสนุนครูอนุบาลในการจัดการเรียนรวมอย่างเป็นรูปธรรม โดยลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวกับการสอน จัดสรรเวลาและทรัพยากรให้เหมาะสมต่อการวางแผนรายบุคคล และติดตามพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดการเรียนรวมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพครูอนุบาลด้านการจัดการเรียนรวมผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการที่สอดคล้องกับบริบทจริงของชั้นเรียนอนุบาล รวมทั้งสนับสนุนความร่วมมือกับผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรวมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งอาจสะท้อนการรับรู้ของครูมากกว่าพฤติกรรมการปฏิบัติจริงในชั้นเรียน อีกทั้งขอบเขตของการศึกษาอยู่ในพื้นที่เฉพาะ ทำให้ข้อค้นพบอาจยังไม่ครอบคลุมบริบทที่หลากหลาย ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรศึกษาการปฏิบัติในชั้นเรียนรวมของครูอนุบาลโดยใช้วิธีการวิจัยอื่นร่วมด้วย เช่น การสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน การสัมภาษณ์เชิงลึก และการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารหรือผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดการตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่ง นอกจากนี้ ควรพัฒนาเครื่องมือที่สะท้อนระดับความเข้มข้นของการปฏิบัติ เช่น แบบมาตราประมาณค่า ร่วมกับแบบตรวจสอบรายการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนพฤติกรรมการปฏิบัติจริงและบริบทการจัดการเรียนรวมอย่างรอบด้านมากยิ่งขึ้น
2. ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังบริบททางการศึกษาอื่น ๆ เช่น โรงเรียนในเขตชนบท โรงเรียนในพื้นที่เมืองขนาดใหญ่ หรือโรงเรียนที่มีขนาดและทรัพยากรแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติในชั้นเรียนรวมของครูอนุบาลในบริบทที่หลากหลายมากขึ้น เนื่องจากบริบทของสถานศึกษาอาจส่งผลกระทบต่อความพร้อมของครู การจัดสภาพแวดล้อม การใช้สื่อ การประสานความร่วมมือ และการสนับสนุนผู้เรียนรายบุคคล ซึ่งจะช่วยให้ข้อค้นพบที่สามารถนำไปใช้พัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้ครอบคลุมยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรทอง จุลิรัชนิกร. (2554). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัย*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา สุขพิทักษ์. (2565). การศึกษาสภาพการจัดการเรียนร่วมระดับปฐมวัย โรงเรียนในจังหวัดพิษณุโลก. *วารสารครูพิบูล*, 9(2), 246-258. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/edupsru/article/view/251726/174730>
- ซอนต้า จันทบุตร. (2561). ความต้องการพัฒนาของครูโรงเรียนอนุบาลเคหะบางพลี (๑๐ปี สปช.) จังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 1(1), 1-15. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/SSRUJPD/article/view/248894>
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. (2551, 5 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 28ก. 2-4.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2568). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2568 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี*.
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ. (2568). *รายงานสถานการณ์ทางสังคม จังหวัดสมุทรปราการ ปี 2568*. <https://samutprakan.m-society.go.th/download/รายงานสถานการณ์จังหวัด>
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2568). *รายงานข้อมูลนักเรียนพิการเรียนรวม จำแนกระดับชั้น เพศ ประเภทความพิการ. ระบบบริหารจัดการข้อมูล โรงเรียนเรียนรวม*. http://specialbasic.specialset.bopp.go.th/specialbasic/download/studentall_class_2568_2.pdf

ภาษาอังกฤษ

- Ackah-Jnr, F. R., & Uda, H. (2021). Implementing inclusive education in early childhood settings: The interplay and impact of exclusion, teacher qualities, and professional development in Ghana. *Journal of Educational Research and Practice*, 11(1), 112-125. <https://doi.org/10.5590/JERAP.2021.11.1.08>
- Brillante, P. (2017). *The essentials: Supporting young children with disabilities in the classroom*. The National Association for the Education of Young Children.
- Center on the Developing Child at Harvard University. (2016). *From best practices to breakthrough impacts: A science-based approach to building a more promising future for young children and families*. <https://developingchild.harvard.edu/resources/from-best-practices-to-breakthrough-impacts/>

- DEC & NAEYC. (2009). *Early childhood inclusion: A summary*. The University of North Carolina, FPG Child Development Institute. https://www.naeyc.org/sites/default/files/globally-shared/downloads/PDFs/resources/position-statements/DEC_NAEYC_ECSummary_A.pdf
- Parlakian, R. (2021). Rocking and rolling: Promoting inclusion in infant and toddler settings. *Young Children*, 76(4), 90-94. <https://www.jstor.org/stable/27095218>
- Visković, I. (2021). Inclusive pedagogical practice as a predictor of quality early childhood education. *European Journal of Educational Research*, 10(4), 1711–1725. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.10.4.1711>
- Winton, P. J. (2016). Taking stock and moving forward: Implementing quality early childhood inclusive practices. In B. Reichow, B. Boyd, E. Barton, & S. Odom (Eds.), *Handbook of early childhood special education* (pp. 57–74). Springer.